

opusdei.org

Kriget och den helige Josemaría Escrivá (Del 2)

Andra delen av intervjun med Roland Joffé om filmen "There be dragons" där den helige Josemaría är en av de viktigaste karaktererna.

2011-02-18

Zenit – I vilken utsträckning baseras Josemarías person, som nu är ett helgon i katolska Kyrkan, på verklighet och i vilken utsträckning på fiktion? Roland

Joffé – Av alla personerna i filmen är Josemaría den enda som existerat historiskt, hos honom ensam finns vittnesmål och bevis i överflöd. Jag tror att den framställning vi har om Josemaría beträffande hans sorts känslighet, hans sinne för humor – som han onekligen hade – följer av händelser i hans liv och är nära den person som han verkligen var. Jag hade lust att beskriva hans person överensstämmande med verkligheten och att ta hans tro på allvar, såsom han gjorde.

Jag föreställer mig, att skick och bruk med helgonen är att betrakta dem, i märklig opposition till synderskan med hjärtat av guld, som människor med ett hjärta av bly; men det är bara ett bekvämt språkbruk. Faktiskt är historien om Josemaría, om en man som förverkligar den enastående bedriften att förenkla sitt liv omkring en kärlek till en sann och mäktig Gud. Denna kärlek till Gud

blir en organiserad levnadsregel som formar honom och ger honom en slags enkelhet och kraft.

Men detta gör honom inte till en tråkig och intetsägende person, ty denna kärlek har funnits i verkligheten. Frukten av denna tillvaro i en verklighet, som ofta är grym och hård, bör för varje ärlig människa vara tvivel. Att tvivla på Gud och på godhet. Detta tvivel är autentiskt och djupt levande. Kärlek faller inte ned över oss från himlen som självklar. Man måste kämpa för den. Det är vad vi människor måste föra fram till altaret. Vi måste finna denna kärlek djupt inom oss och vara medvetna om den skönhet som finns dold av vår egen och andras svaghet. I en djup mening som, tycks det mig, förtydligar Kristi historia. Om vi är troende, måste vi finna denna kärlek inom oss och ge den åt Gud och åt hans rika skapelse. Om vi inte är troende, måste vi ändå finna

den och ge den till andra mänskliga varelser, oberoende av deras politiska åsikter, deras ras eller deras religion.

Hade ni redan några idéer om på vilket sätt ni ville framställa spanska inbördeskriget eller vissa personer, som den helige Josemaría Escrivá? Roland Joffé –
Jag visste inte mycket om Josemaría, innan man försökte vinna mig för filmen. Detta är vad som verkligen hände; en dag kom en av filmproducenterna till Holland för att övertyga mig om att göra filmen. Han hade tagit med sig flera böcker och dokumentation, däribland en DVD film om Josemaría. Vi åt en mycket god måltid tillsammans, och när jag kom hem till fots, tänkte jag ”jag har verkligen ingen lust att göra denna film. Jag har ett annat projekt som jag är mycket angelägen om, som utspelas i Indien och som jag arbetade med länge för att utveckla.”

Med andra ord, jag tänkte att det var ett mycket bra erbjudande, jag hade verkligen uppskattat måltiden, men jag tänkte avböja det.

Det var en sommarkväll, jag gick ut i trädgården med ett glas vitt vin i handen, ställde Dvd:n i min diskettstation och satte mig vid datorn för att skriva ett kort brev som sade: "Bäste X, hjärtligt tack. Jag uppskattar att ni rest hela denna väg, men jag tycker verkligen att ni borde söka på annat håll."

Dvd rullade fortfarande, och ett ögonblick i berättelsen drog till sig min blick. Josemaría talade till en stor mängd människor, i Chile kanske eller i Argentina, jag är inte säker på platsen, och en flicka lyfte handen och sade: "Jag har en fråga att ställa, jag är jude".

Och Josemaría svarade "Ja, var så god, säg mig." och hon "Jag skulle vilja konvertera till katolicismen"

Han ”ja?” Hon fortsatte: ”Men jag är minderårig och mina föräldrar tillåter mig inte.”

Utan att blinka svarade Josemaría ”Jag säger dig att du ska vara mycket snäll mot dina föräldrar. Att ha tålamod, be. Visa inte något upprorstecken. Är det klart? Älska dina föräldrar mycket [...] Och aldrig ett kritiskt ord om dina föräldrar. Du måste älska dem med hela din själ. Och visa det med gärningar. Är vi överens? Du kommer att bli ett mycket bra barn till Kristus om du är ett bra barn till dina föräldrar.”

När jag i det ögonblicket tittade på videofilmen, sade jag till mig själv: ”Vilket fantastiskt ögonblick!, fantastiskt och oväntat, i synnerhet när det kommer från en organisation, om vilken alla förväntar sig att den säger motsatsen”. Jag såg på min dator och tänkte: ”vänta ett ögonblick!” Jag

stängde av Dvd:n. Jag slutade skriva mitt brev. Jag tog på mig min regissörskeps och jag skrev en scen, där Josemaría möter en döende man, som han känt tidigare och som säger till honom, att han är jude och tänker konvertera.

Jag skrev scenen från början till slut utan att sluta tänka: Jag vill verkligen se detta i en film. Men jag kommer inte att någonsin se det, om jag inte gör filmen, eller hur? Var skulle denna scen passa i en annan film?”

I stället för det första brevet som jag förberedde mig att avfatta, skrev jag: ”Bäste X, Jag intresserar mig verkligen för detta projekt på villkor att få full handlingsfrihet att göra den som jag förstår den, att ni räknar med att jag inte följer något partis linje och att ni accepterar det faktum, att jag inte är något geni och skall göra mitt bästa, men att jag måste följa min egen sanning. Om ni

godkänner detta, skulle jag verkligen tycka om att arbeta med detta projekt.” Detta är mer eller mindre vad som hände. Jag hade ingen förutfattad mening om Josemaría, jag visste ett eller annat om honom, naturligtvis, men det var framför allt när jag såg Dvd:n som mitt intresse väcktes för att regissera filmen.

Man lämnade fram till mig en historia om en man, som jag läste, och jag blev medveten om att jag verkligen högaktade denne man. Det var faktiskt mer än en enkel högaktning, jag kände att han förkroppsligade något i sin strid, som på ett underbart sätt skulle tala till alla människor, och det var historien jag ville berätta och som denna film talar om.

Spanska inbördeskriget var säkerligen lika komplicerat att behandla. Det hade varit lätt att ta parti, men det hade förrått den

centrala inriktningen i mitt grepp om berättelsen. Det är välbekant att historien är partisk, skriven av segrarna och omskriven av de besegrade. Många kommer helt enkelt att tro rykten och den legenden som förefaller vara behagligast, och vi måste – det är jag övertygad om – avböja vissa åsikter om vad Opus Dei är eller var, vem Josemaría var och vad spanska inbördeskriget verkligen var.

Jag ville beskriva vad som hände i Spanien under inbördeskriget utan att vara partisk. Faktiskt lärde sig Spanien under en mycket intensiv tid det som till exempel Storbritannien lärde känna och tillägnade sig under ett hundratal år. Industrirevolution, bittra klassfördomar, utan att i Spanien räkna med förlusten av sitt imperium och av ekonomisk instabilitet – i Spanien formades händelserna tvärt, snarare i svart och vitt. Det spanska samhället hade

verkligen inte svårt att förändra sig – och på kort tid – anamma extremt motsatta och oåterkalleliga opinioner om social rättvisa, Kyrkans roll etc.

Som naturen i dessa sociala spänningar vill det, började ytterlighetsåsikterna isolera andra. Med försvagningen i centrum, blev de motsatta polerna förstärkta.

De båda lägren i spanska inbördeskriget hade ideal och känslan av sina verkliga förtjänster. Som andra politiska rörelser i andra delar av Europa började båda sidorna av den politiska grupperingen demonisera det andra lägret. Men de styrkor som i Europa blev nationella divisioner, förblev i Spanien brodermördare och lämnade efter sig djupa och svåra sår, som hade svårt att läkas.

Det som hänt i Spanien har varit smärtsamt och komplicerat, det har i realitet slitit sönder familjer på ett

speciellt förfärligt och hemskt sätt. Om två bröder gör olika val, betyder det att de inte längre är bröder? Om det innebär att de inte längre är bröder – om vi vill döda våra bröder på grund av det vi tror – skulle vi inte behöva undra om värdet av våra val?

Har ert arbete med att förbereda denna film på ett eller annat sätt påverkat ert personliga liv?

Roland Joffé – Jag skulle besvara frågan på följande sätt: jag är verkligen inte troende, men jag har ombetts att skriva om en man, som var det. Jag har varit tvungen att försöka få ett perspektiv på saken och säga till mig själv ”När jag skriver om Josemaría, måste jag skriva oförändrat – fullständigt, hederligt och ärligt – allt som Josemaría sagt mig vad som var viktigt för honom, vad han har vikt sitt liv åt, vilket som var hans religiösa upplevelse. Jag måste så

mycket jag kan göra mig underrättad om hans religiösa erfarenhet, utan fördomar, och ärligt och enkelt låta den beröra mig.

Jag har läst mycket om religiösa erfarenheter. Jag har blivit rörd och glad över att upptäcka, att många vetenskapsmän (särskilt fysiker) har upplevt en djup upplevelse om Gud, och jag har blivit omskakad av att se, att söndringen mellan vetenskap och religion, som blivit vår tids dominerande tanke, faktiskt var artificiell.

Jag har slutligen förstått, att den moderna fysikens upptäckt är att förnimmelsen av verkligheten grundar sig på modell, som fabricerats av vår hjärna och att det som en följd därav finns talrika modeller av verkligheten. Många räcker inte till att förklara allt, men de kan vara lämpliga att förklara vissa saker; de föreslår en ny

förståelse av vad verklighet eller verkligheter kan vara, en förståelse som absolut inte utesluter idén om Gud eller en andlig dimension av det oändliga universum där vi bor.

Snarare visar den oss att sättet med vilket vetenskapen har fört oss till att omdefiniera och omtolka verkligheten även ger oss tillfälle att omdefiniera och omtolka det andliga.

Jag vet inte riktigt i vilken utsträckning denna erfarenhet under dessa få år har influerat mig. Jag tror ett det behövs en viss tid för att djupsinnigheter framstår som vad de verkligen är.

Jag hade en mycket speciell upplevelse när jag filmade **There be dragons** : snarare än en enstaka upplevelse, som jag hade trott, handlade det om en ytterst intressant erfarenhet som inte alls var ensam. Att plötsligt tänka ”Låt mig lämna mina lätta svar och leva helt enkelt

med frågan” var för mig fantastiskt övertygande och fascinerande, och tillät mig att känna mig mycket nära livsprocessen på ett sätt jag inte skulle trott vara möjligt. Och jag vet nu inte riktigt, vart det skall föra mig.

ZENIT

.....

pdf | Dokument automatiskt skapad
från [https://dev.opusdei.org/sv-se/
article/kriget-och-den-helige-josemaria-
escriba-del-2/](https://dev.opusdei.org/sv-se/article/kriget-och-den-helige-josemaria-escriba-del-2/) (2025-08-07)